

předpisů, tedy řádně a platně. Rozsudek vynesený v nepřítomnosti obžalovaného musí mu býti doručen do vlastních rukou (§ 79, 269, 427, odst. 1 tr. ř. a výnos ministerstva spravedlnosti ze dne 22. ledna 1927, čís. 54.774/26, uveřejněný ve Věstníku z roku 1927 strana 19). Podle obsahu spisů byla zásilka s opisem rozsudku doručována obžalovanému poštou. Obžalovaný zásilku odmítl přijati, poněvadž byla zatížena poštovním poplatkem 1 Kč. Proto poštovní doručovatel zásilku obžalovanému nevydal, nýbrž dal mu do rukou aviso s upozorněním, že zásilka bude uložena na poštovním úřadě, kde si ji může v úředních hodinách vyzvednouti. Postup tento neodpovídá platným ustanovením, neboť podle § 380 tr. ř. a § 4 (5) výnosu ministerstva pošt a telegrafů, jímž bylo provedeno vládní nařízení ze dne 17. ledna 1927 a jímž toto ministerstvo upravilo po dohodě s ministerstvem spravedlnosti doručování soudních vyřízení (viz sdělení čís. 84 ve Věstníku min. spr. ročník 1928, str. 184), zásilka s opisem rozsudku nesměla býti zatížena poštovním poplatkem, když soudní vyřízení v trestních věcech se doručují poštou bezplatně, bez ohledu na to, jde-li o trestní věci veřejnožalobní či soukromožalobní (srovnej i sdělení min. spr. ve Věstníku roč. 1925, str. 158). Když pak obžalovaný odmítl zásilku přijmouti, měla býti u něho ponechána a neměla býti odnesena na poštovní úřad a tam uložena (srovnej § 16 [2 a 4] zmíněného výnosu ministerstva pošt a telegrafů). Podle toho, co uvedeno, nestalo se doručení opisu rozsudku obžalovanému platně. Nelze proto považovati za den doručení 26. říjen 1935, nýbrž teprve den, kdy obžalovaný zásilku s opisem rozsudku skutečně do vlastních rukou dostal.

Čís. 5488.

Podvod spáchaný odlepováním řádně neznehodnocených kolků se starých listin a opětným jich používáním na nových listinách.

Trestní zákon důchodkový není k obecnému trestnímu zákonu ani v poměru speciality ani — nehledíc k jednotlivým případům výjimečné podpůrnosti — v poměru subsidiarity; zásadně je užiti obou těchto norem vedle sebe.

(Rozh. ze dne 21. ledna 1936, Zm II 351/35.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zamítl zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku krajského soudu v Uherském Hradišti ze dne 8. května 1935, jímž byl stěžovatel uznán vinným zločinem podvodu podle §§ 197, 200 tr. z.

Z d ů v o d ů :

Neobstojí výtka hmotněprávního zmatku č. 9 a) (nesprávně i č. 10) § 281 tr. ř., pokud stížnost dovozuje, že souzené jednání stěžovatelovo mohlo by býti posuzováno výhradně podle speciálních ustanovení trestního zákona důchodkového. Stížnost drží se tu celkem právních zásad, vytkčených v rozhodnutích nejvyššího soudu jako soudu zrušovacího čís. 1407 a 2012 Sb. n. s. a č. 2914 Sb. víd. n. s., přehlíží však, že v pří-

padech, jež sloužily těmto rozhodnutím za základ, nešlo o nic jiného, než o t. zv. defraudace daní, pokud se týče poplatků. Šlo tu vesměs o případy částečného zamlčení nebo zkreslení základny pro vyměření správné daně nebo dávky. Jen pro takové případy bylo vysloveno a odůvodněno, že použití ustanovení XXIII. hlavy prvního dílu trestního zákona není na místě; na takové případy mohou ovšem dopadat právní důsledky vyvozované z ustanovení § 84, č. 2 a 83 popl. zák. a z paralely zákonodárcova postupu při úpravě stíhání finančního bezpráví podle zákonů o přímých daních, pokud tyto zákony samostatně stanoví tresty na zkrácení daně, přikazují dotýčnou pravomoc jen úřadům finančním a nezmiňují se o tom, že případy, spadající pod pojem zkrácení daně, jsou zároveň trestné též podle obecného zákona trestního (viz §§ 239, 240, 243, 247, 256 zákona z 25. října 1896, č. 220 ř. z., a nyní §§ 185, 186, 187, 188, 191, 210, odst. 2 zákona z 15. června 1927, č. 76 Sb. z. a n.).

Leč zcela jinak má se věc v souzeném případě. Obžalovaný nalepoval podle rozsudkových zjištění kolky na listinách úmyslně tak, že rysy razítka, jímž byly dříve nalepené kolky znehodnoceny, průsvitně pronikaly kolky později přilepovanými, a že tím vzbudil u soudu klamný dojem, jako by byly i tyto dodatečně nalepené kolky již obliterovány. Důsledek toho byl, že jejich obliterování bylo u soudu opominuto. Při nalepování těchto kolků postupoval obžalovaný tak, že se později daly lehce jen s nepatrným poškozením zase odlepit. Obžalovaný učinil tak podle rozsudkových zjištění za tím účelem, aby kolky pak skutečně odlepil a jich na úkor státu (finančního eráru) znovu na jiných listinách použil. Rozsudek též zjistil, že odlepené již kolky měly úhrnnou cenu 2.600 Kč, že kolků, jichž bylo znovu použito na jiných listinách, bylo za 571 Kč a že kolky uvedeným způsobem k odlepení a opětnému použití připravené, byť i ještě neodlepené, měly úhrnnou hodnotu 810 Kč. Na základě těchto zjištění dospěl nalézací soud dále k přesvědčení, že lstivé jednání obžalovaného směřovalo k tomu, aby byla státu (finančnímu eráru) způsobena hmotná škoda 2.000 Kč přesahující.

Je na první pohled zjevno, že tento případ nemá nic společného s případy svrchu uvedených rozhodnutí, jichž se stížnost dovolává. Nejde tu o zkrácení fisku zatajením nebo zkreslením podkladu pro vyměřování poplatku, nýbrž o děj, na nějž, co se týče ustanovení trestního zákona důchodkového, nejspíše dopadá ustanovení § 408, odst. 1, č. 5, pokud totiž obžalovaný kolky přenášel nebo hleděl přenášeti s jednoho listu na druhý a pokud podával úřadům listiny, opatřené takovými přenesenými kolky. Ustanovení § 83 popl. zák. výslovně praví, že v případech § 408, č. 5 a 6. tr. zák. důchodkového má býti postupováno podle tohoto zákona. O výlučnosti tohoto zákona v tomto případě, na nějž podle toho, co předepsáno, nedopadají úvahy svrchu uvedených rozhodnutí, nelze mluvit, když § 103 tr. z. důch. vyslovuje zásadu, že předpisů tohoto zákona a všeobecného tr. zákona je použití kumulativně vedle sebe, pokud ovšem trestní zákon důchodkový v jednotlivých případech nic jiného nestanoví, a když tudíž trestní zákon důchodkový předpokládá primární trestnost činu podle trestního zákona obecného, pokud se týče kumulaci obojí trestnosti, nehledíc k jednotlivým případům výjimečné podpůrnosti ustanovení trestního zákona důchodkového, na př. ustanovení §§ 225, 227,

232, 237, 238, 239, 272, 273 (rozh. čís. 1407 Sb. n. s.). Tomu odpovídá též předpis čl. IV. a V. uvozovacího zákona k obecnému zákonu trestnímu z roku 1852, podle nichž trestati se mají úřady správními jen ona přestoupení zákona, na něž se nevztahují ani obecný trestní zákoník ani dodatky k němu (rozh. 1799 Sb. n. s.).

Z toho, co uvedeno, je zjevné, že, co se týče vzájemného poměru tr. zák. obecného a tr. zák. důchodkového, nejde ani o poměr speciality ani — nehledíc k výjimkám vpředu naznačeným — o poměr subsidiárnosti a že je tedy zásadně užití obou norem vedle sebe (Miřička, Trestní právo hmotné, str 113.).

Nesprávnosti stanoviska zmateční stížností zastávaného nasvědčují též ustanovení §§ 377, 400 tr. zák. důchod., které v případech zcela obdobných případu § 408, č. 5 výslovně poukazují na soudní potrestání podle obecného trestního zákoníka (rozh. č. 1799 Sb. n. s. a 236 Sb. víd. n. s.).

Než ani v tom případě, kdyby byly správné všeobecné vývody zmateční stížnosti o poměru trestního zákona obecného a důchodkového, nemělo by to pro souzený případ významu. Bylo již řečeno, že na jednání obžalovaného, jak bylo rozsudkem zjištěno, dopadá z předpisů tr. zák. důchodkového nejspíše ustanovení § 408, č. 5; leč obžalovaný učinil mnohem více, než je zapotřebí k naplnění skutkové podstaty zmíněného důchodkového deliktu, trestného podle § 416 cit. zák.; neuspokojil se s tím, že přenášel nebo pokusil se přenášeti kolky s jednoho listu na druhý, nýbrž zjištěnou rafinovanou manipulací uvedl soudní úředníky v omyl, který je přiměl k tomu, že opominuli kolky obliterovati, a z něhož měla povstati hmotná škoda finančnímu eráru. Tato činnost by vůbec nebyla vyčerpána zmíněným ustanovením tr. zák. důchodkového a již proto pozbývají příslušné vývody stížnosti pro souzený případ jakéhokoli významu.

Při tom se ovšem vychází z předpokladu rozsudkem zjištěného, že obžalovanému šlo o to, aby kolky dodatečně přilepované a již neobliterované nejen později zase odlepil, nýbrž aby jich znovu použil, čímž měla státu vzejíti škoda hmotná. Stížnost ovšem též dovozuje, že tu běží pouze o škodu fiktivní, čili o pouhé poškození práva důchodkové kontroly státu a důsledkem toho o delikt příslušející pravomoci úřadů finančních, jelikož prý nebylo lze prokázati, že kolků »chybících na předložených listinách« (správně: kolků odlepených) bylo jakkoliv po druhé použito (správně: mělo býti po druhé použito). Leč stížnost tu neprovádí hmotněprávní zmatek § 281, č. 9 a) tr. ř. podle zákona (§ 288, odst. 2, č. 3 tr. ř.), poněvadž se nedrží v mezích rozsudkových zjištění svrchu uvedených, podle nichž obžalovaný právě těch kolků, jež odlepil s listin již předložených, znovu použil na jiných listinách a z kterýchžto zjištění nalézací soud vyvozuje závěr, že obžalovaný již při nalepování kolků manipuloval s nimi uvedeným již způsobem právě za tím účelem, aby mohl kolků znovu použití »ku prospěchu a zisku«, t. j. ke hmotné škodě státu. Nelze si proto těchto vývodů stížnosti o pouze fiktivní povaze škody všimnouti.

Rozsudek praví sice, že obžalovaný jednal v úmyslu a vědomí, že stát bude jeho jednáním poškozen na svém právu kontroly kolkové; leč

hledíc k ostatním zjištěním a závěrům rozsudku svrchu uvedeným, jež v plné shodě s enunciatem rozsudku dávají na jevo přesvědčení soudu, že šlo obžalovanému o hmotné poškození státu, je ono ojedinělé místo rozhodovacích důvodů bez významu.

Tím, co uvedeno, padají také závěry, jež stížnost v příčině domnělého přerušení příčinné souvislosti vyvozuje z tvrzené fiktivnosti škody.

Má-li stěžovatel dále za to, že příčinná souvislost mezi hmotným poškozením státu a jednáním obžalovaného je přerušena i nedbalostí úředníků pověřených kontrolou kolků a jejich obliterováním, pokud kolky bez ohledu na dřívější snad razítko opětně nepřerazili, je stížnost na omylu, neboť kulposní činnost jiné osoby přerušuje kauzalitu jen tehdy, když k ní nebyl dán podnět činností pachatelovou (srov. rozh. č. 332, 3086, 4330 Sb. n. s. a Miříčka, Trestní právo hmotné, str. 71). I kdyby tedy skutečně nedbalost nějakého úředníka v naznačeném smyslu v úvahu přišla, nebyla by tato nedbalost takovou vedlejší příčinou, která započiná novou a zcela samostatnou příčinnou řadu, nýbrž byla by jen dalším článkem původní příčinné řady (rozh. č. 4330 Sb. n. s.); vždyť domněle nedbalé přehlédnutí závad kolků bylo způsobeno právě souzeným jednáním obžalovaného.

Pokud stížnost v této souvislosti též vytýká, že nalepené kolky prý nebyly absolutně způsobilé soud nebo záložnu oklamati«, stačí poukaz na to, že nezáleží na takové »absolutní způsobilosti«, nýbrž jen na absolutní nezpůsobilosti. Konečně se podotýká, že zmateční stížnost je sice v právu, pokud napadá rozsudkový výrok o tom, že stěžovatel podvodně poškodil i Rolnickou záložnu v U. H. Rozsudek odůvodňuje tento výrok tím, že obžalovaný zcela dobře věděl, že kdyby věc vyšla na jevo, Rolnická záložna bude povinna zaplatiti pokutu a že jí bude takto způsobena škoda. Námitkou, že takové vědomí nestačí k opodstatnění podvodu, uplatňuje stížnost právem, že dolus eventualis při podvodu nestačí (rozh. č. 5002 Sb. n. s.). Leč přes to není rozsudek ani v tomto směru zmatečný; neboť nevzal-li rozsudek za přitěžující okolnost, že obžalovaný podvodně poškodil nejen stát, nýbrž prý i Rolnickou záložnu, schází tu předpoklad pro uplatňování jakéhokoli zmatku, totiž možnost přivoditi rozhodnutí pro stěžovatele příznivější (§§ 281, odst. 1, 282, odst. 1 tr. ř.).

Zcela lichá je výtku, vznesená s hlediska č. 9 b) § 281 tr. ř., v tom směru, že provedeným trestním řízením důchodkovým nastala prý res judicata, neboť zásada ne bis in idem vylučuje jen dvojí stíhání úřady téhož oboru, nikoli souběžné stíhání úřadů různých odvětví státní správy (rozh. č. 1543, 1625 Sb. n. s.). Že provedení trestního řízení důchodkového nebrání odsouzení obžalovaného podle trestního zákona obecného, vyplývá ostatně již z toho, co svrchu uvedeno k vyřízení zmatku č. 9 a) § 281 tr. ř.

Čís. 5489.

Pro zločinnou kvalifikaci podle § 186 a) tr. zák. nestačí, byly-li krádeže, k nimž se podílnictví nese, pouhými přestupky a je-li u hlavního pachatele zločinná kvalifikace založena jen na § 173 tr. zák. důsledkem spojení s dalšími krádežemi, na něž se podílnictví ani nevztahuje.